

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, jan. 28.

Modor.

Engedje meg nekünk a Szabadság tisztelt szerkesztője, hogy két cikket ajánlhassunk figyelmébe.

Mindkettő Paduai szent Antaltól szól, a kath. vallás egyik szentjéről, kinek emlékeztető képe világszerte oltárainkon áll.

Az egyik cikk a Bartha Miklós lapjában jelent meg, ki helvét hitvallású ember, a másik a biharmegyei és nagyvárad *szabadlevél* párt hivatalos lapjában, melyet ön szerkeszt, ki szintén helv. hitvallást követ.

Figyelje meg kérem, hogyan nyul a legnagyobb és legrégebb keresztény vallás szentjéhez egy magánvállalat lapja s hogyan egy hivatalos lap.

A Kolozsvárott megjelenő Ellenzék így ír:

Ingyen kenyér — ingyen fa.

Kolozsvár, január 22.

Az új század úgy látszik már gyöngye csemege korában nagy reményre jogosító életjelt ad magáról.

Ez első lépése, a melyet a világba tesz az emberszeretet áldásos munkájának érdekében történik.

Az elhunyt század öreg, végelgyengülésben szenvedő napjaiban, csak több szeretetre predestinált hívei tudtak valamit az emberszeretet hasonló munkájáról — csak azok ösmerték a ma rendőrileg felfedezett sötét kunyhók nyo-

morát — s az abban szó nélkül szenvedők sóhaját.

Azok az előharcosok, a kik magukat a »felvilágosodott« kor gúny és iróniájának kitéve, — egy áldott emlékü szentnek zászlója alá szegődtek s mint Sz. Antal követői és buzgó tisztelői filléreiket Isten megszentelt oltárára tették, azért, hogy ezen összegyűjtött összegek által az éhséget türhetővé, a nyomort a maga dermesztőségében enyhébbé tegyék.

Ezen zajtalanul, dobpergés nélkül működők munkája volt a hajnalpir, a mely az elmúlt rideg, felvilágosodott század sötétedő éjjelében az első hajnalpirt vetette.

A hajnalpirt, a mely hivatta volt életre ébreszteni, felkelteni az érzéketlenség mély álmába merült emberiséget.

A haldokló század legutolsó napjaiban, egy általam tisztelt férfiú annak a véleményének adott kifejezést, hogy: »már most is fölöslegesnek, tulságba menőnek találja a jótékonyágnak ezt a nagyon is sokféle gyakorlását. Az emberknél ez csak a dologtalanságot növeli s mintegy utálja őket arra, hogy másokra támaszkodva, önmaguk ne lássanak munka után.«

Olyanformán éreztem magamat ezen beszélgetés után, mint a mikor az ember egy forró bálteremből, a fagyos dermesztő téli éjbe kénytelen kilépni egy vékony báli ruhában.

De milyen jóleső melegség áradt szívembe, a midőn láttam, hogy mégis — az emberszeretet hajnalpírja — fölébresztette a meleg szobában alvók — terített asztalnál ülők szívében is, az igazi felebaráti szeretetet — s megtaláltam még annak a nevének is ez adakozók sorai között, a kinek szavaitól, alig pár nappal ezelőtt úgy megfáztam!

És Szent Antal bizonyára elégedetten fog lenézni az ő előharcosaira, a kik uttörői és ébresztői voltak az emberszeretet e nagy munkájának s látni fogja, hogy nem könyörgött hiába az Urnál az ő szegényeiért.

Az ön lapja így:

A Szent-Antal kultusz.

— Népámitás Kolozsvárról. —

Nagyvárad, január 25.

Kolozsvár legpopulárisabb pátronusa: Szent-Antal. Ez a glóriás férfi tudvalegleg olasz, s prédiktumát is a kékményű Itáliából hozta, lévén az ő jól csengő előneve: páduai.

Egy némely pap a nemes páduai nevében de tudta nélkül nagyban úgy miní kicsinyben félelmetes arányú sikerrel hintegeti a maszlaggal párosult mételet, s a megfenyítésre érdemes népámitást Kolozsvárról, mint onnan írják.

Néhány ilyen néppárti hecczkáplán és Molnár apátra esküvő katolikus pap agitálásának sikerült megdönthetetlen igazsággá kinevezni az olyanfajta butaságokat, hogy például Páduai Antal szives közbenjárása révén: két krajczárért a vak látóvá lesz, 19 fillér ellenében a nyomorék prériumot visz el a díj birok-versenyéről, egy korona fejében a dadogó kész parlamenti szónokká vedlik, s végül ha egy nyolczad osztály-sorsjegy birtokos nem restel elfáradni az óvári vagy tordai utcai katolikus templomba és nem sajnál a P. Szt. A. lábainál felfüggesztett perselykébe egy kisdud összeget hullajtani, akkor záros határidőn belül feltétlenül megüti a 300.000 forint jutalommal öregitett állami Haupttreffert.

Paduai Szent-Antal-nak — a papok szerint — egy zsúr-napja van: a kedd. Ilyenkor fogadja a hívők kívánságait, melyeket mindenki-nek egy kis czédulára, esetleg papírszeletre írva be kell dobni az óvári, vagy torda-utcai katolikus templomban fellállított szekrénybe, —

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kicsi mesék nagy uraknak.

Irta: Thury Zoltán.

Népképviselő.

Egy muszka jött hozzám a napokban. Nagyon szeret bennünket. Gondolta, hogy egy kicsit körülnéz ebben a szép országban. Különösen a parlamenti népképviselőre volt kíváncsi. Ilyet otthon még nem látott. Valami felséges lehet az, hogy a tömeg függetlenül gondoskodik a maga jóvoltáról.

És elment a faluba s beszélgetni kezdett a polgárral.

— Aztán képviselőt választottak bácsi?

— Igen, szép, nagy ivás volt.

— Aztán kire szavazott bácsi?

— Nem tudom már. Nagyon részeg voltam.

A muszka szomorúan ment haza.

A király költője.

Mikor a kis király betöltötte a tizenhetedik esztendejét s piczi bajszkája is serkedezett már az orra alatt, nagy paksamétával állított be hozzá egy reggel a főudvarmester.

— No mit hozott? kérdezte a kis király. Az udvarmester kibontotta a csomagot. Csupa szép aranyos könyv volt benne, a mi láthatólag kellemetlenül érintette a kis királyt.

— Már megint könyv?

Az udvarmester széles ábrázata mosolygott s megnyugtatta a kis királyt.

— Ezeket nem kell elolvasni. Ezek költők.

— Aztán mit csináljak velük?

— Válasszon közülök egyet, felség. Tetzés szerint...

— Minek?

— Hogy legyen költője. Ugy szokás már, hogy ha szóba jön, hát arról is beszélnek, hogy ki a király kedvencz poétája. Legyen felségednek is.

— Aztán mindegy, akarmelyik is?

— Feltétlenül. Kegyeskedjék behunyni a szemét s belebökni ebbe a csomóba.

A kis király behunyta a szemét s belebökött a csomóba. Egy könyv leesett a paksamétából a földre. Az udvarmester fölvette s megnézte az aranyos táblán a nevet.

— No ki az? Hogy hívják?

— Egy kicsit radikális ember, de az nem baj. Felséged bölcs választása annál jobban tetszik majd a népnek.

Az igazság.

Egyszer egy bagoly, a ki filozofus hirre vergődött, mert úgy huhogott, hogy a többi

madár nem értette meg, sok sok katona fölött röpült el. Látni akarta, hogy mi lesz és leült egy öreg fűzfára. Nagy tisztek jöttek drága paripákon, a banda trombitált, egy pap imádkozott s végre elővezettek egy csomó katonát. Egy nagy tiszt bársonyos tokból aranymónétákat vett ki és feltűzte a katonák szíve fölé. Mig ez a czeremonia tartott, meghajtották a katonák előtt a zászlót és szalutáltak nekik a tisztek.

A bagoly kérdezősködni kezdett a fűzfától.

— Miért becsülik úgy meg ezt a sok legényt?

— Vitézül harczoltak mellettünk.

— Ugy?

— Persze. Láthatóan volna különben szebb komédiát is, ha itt lettél volna tegnap. Az ágaimra köröskörül tizenkét embert akasztottak föl.

— Miért?

— Vitézül harczoltak ellenünk.

— Otthon mónétát kaptak volna...

— Hogyne, éppen mint ezek.

— Ezeket meg felakasztották volna odaát...

— De mennyire.

A bagoly sóhajtott.

a nélkül azonban, hogy elfeledné felszerelni a szükséges melléklettel; egy tetszés szerinti summával. Minél nagyobb az összeg, annál jobb. Így például ha egy vízfejű 15 krajczár ellenszolgáltatásaképpen azt követeli P.-Szt.-A.-tól, hogy rövidesen okos ember váljék belőle, akkor tényleg három nap múlva magvas esszékét irhat, — de ha 25 krajczárt megduplázva löki be a perselybe, akkor már 4 kötetes filozófiai munkával is kelthet feltűnést a husvéti könyvpiacra.

Ismerem önt s tudom, hogy ön ezt nem irhatta, de az ön lapjában jelent meg, hol utóbbi időben több, a katolicizmus iránti elfogultság sugallta cikk jelent meg (a premonstreiek ellen egy debreczeni prot. lap nyomán, a bibornok ellen a Horváth-féle dolognál, a Vörösmarthy-ünnep idején stb.), ilyen modorban nem irhat ilyen tapasztalt ember, csakis kiforratlan agynak lehet szájalmas hős-ködése.

De ön ügyvéd és tudja, hogy minden vallás szentjét védi a pellengérezéstől a törvény. — Magyarazza ezt meg az írónak.

Mint papnak reflektálnom kellett erre a cikkre, bár gondolhatólólag nehezemre esett foglalkozni vele.

Olvasóinknak sem valami gyönyörűsége telt benne, hogy e durva és üres élcelődést eléjük tárjam, de az ilyen tümadás botrányt okozhat a lélekben, azért reflektálni kell reá és módot nyújtani annak visszavonására.

Hiszem is, hogy ez megtörténik, mert a hitbeli szent dolgokat a törvényen kívül még a — becsület is védi.

Pálffy Béla,
hittanár.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 28.

Az ülés elején Tallián Béla elnök azt indítványozta, hogy a Ház magyarországi tagjai egy napi illetményüket ajánlják föl a gazdasági munkás és cselédpénztár javára.

— Mennyi sokféle az igazság. Erre ilyen, amarra másféle. Sohase lesz egy belőle.

Az öreg fűzfa is bölintott reá.

— Soha.

A pénzek.

Egy nagy vasládába sok ezüst pénz került össze a hetivásárkor messze mindenféle vidékről. Egyiket a tők hozták, másikat az oláhok, szászok, keskenőért, csinált virágért s a sok tallér egy csomóba gurigázva beszélgetett. Egyszer az egyik félrecsuszott a szomszédja mellől, mint valami kisasszony, a kinek az utcán valami olyas leányhoz ért a köntöse és elkezdett sipogni:

— Juj, hamis pénz.

A többi tallér is a tulsó sarokba gurigázott s a láda falához húzódva egyedül maradt a hamis pénz. A garmada most már egymás között, tiszta becsületos társaságban beszélte meg azt a gyalázatosságot, hogy közójük került a hamis tallér.

— Hogy idetolakodott az a piszok.

— Nem szégyenli ki a szemét!

... És a hamis pénz elkezdett keserve-sen sirni.

— Tehetek én arról, hogy törvénytelen gyermek vagyok.

Realizmus.

Az egyik asztalon nagy sárga pergamentre a legesleges biblíát írta le egy tudós barát. A másik asztal mellett pedig ugyancsak nagy

A kereskedelmi vitát ma *Herlelendy* Ferencz kezdte szűzbeszéddel. A Balaton partvidékének érdekében szólalt föl. A végelgyengülésben kimult Kiszalud-gőzös után keletkezett balatoni gőzhajók már nem elegendők a Balaton partjának forgalmát lebonyolítani és a filoxerától sújtott zalai part kereskedelmét fejleszteni. A régóta sürgetett balatoni vasut se-gíthet csak rajta, a melynek előnyeit fejtegeti. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés a jobb-oldalon.)

Benyovszky Sándor gróf a hazai posztóipar támogatását sürgeti s azt kívánja, hogy a honvédség, csendőrség, vasuti alkalmazottak ruhái a kvóta arányában a Magyarországon előállított posztóból készüljön. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés.)

A gazdák bajai.

Rohonczy Gedeon: Az ország általános gazdasági pangásán kezdi beszédjét. Minden téren nyomort és nélkülözést tapasztalunk. Ingyen kenyéret osztogatunk, kenyér-bált rendezünk, anélkül, hogy keresnők az eszközöket, hogy munkát adjunk a népnek. A napokban Magyarország gyümölcs és szőlő termelői kongresszust tartottak, melyen őt, a szőlőt választották meg elnökül, egyben feladatává tették, a kereskedelemügyi miniszter figyelmét hívja fel a szőlőkivitelre. Sokkal fontosabb a tárgy, semhogy e fölött napirendre lehessen térni. Nem mulaszthatja el, hogy a tárcza keretében a dinnyetenyésztés hanyatlásáról ne szóljon. Statisztikai adatok alapján illusztrálja szőlő kivitelünk szomorú helyzetét. Egy pár eklatáns adatot hoz fel a kivitel nehézségére. Németország az egyetlen piacza a magyar szőlőnek. A ma már kétségbeesett termelő nem tudja kihez csatlakozzék, kibem bizzon, — mert hisz már oly sok csalódás érte, s úgy bizalmatlaná vált. A »Borászati Lapok«-ból adatokat olvas fel, mely adatokból kiténik, hogy a külföldre exportált bor és szőlőre, a közlekedés zavaros és nehéz volta miatt a gazdák nem hogy hasznot nem huztak, sőt még rá is fizettek.

Mint agrár állam nem élvezhetjük a németországi postai concesset, mert hisz e téren mi csak nyers anyagot szállíthatunk, a mi kizárólag a gyümölcs, ez meg oly kevés, hogy concessióra jogot sem formálhatunk. Az utolsó négy év óta romlott úgy a vasut, mint a posta-szállítás. Személyesen látta, mily botrányosan kezelik a vasuti küldeményeket a magyar államvasutaknál. Említi, mily előnyösen fogadták a párisi világkiállítás magyar szőlőt. Ebből látható, mennyire képes a magyar szőlő a ver-

senyt az olasz, német, francia szőlőkkel szemben megállni, épen azért nem lehet másodrendű kérdés a magyar szőlő kivitelének eszméje. A földmivelésügyi miniszterrel egyetemben Hamburgba és Londonba küldött szőlőt, hova ez a legszebben megérkezett, s ott óriási feltűnést keltett, olyannyira, hogy az ottani kereskedők versenyeztek, hogy belőle kaphassanak.

Nagy baja a szállításnak, hogy a határon átvámolják s átrakják, a hol a szőlő 24 óráig is vesztegel. Ezeket a bajokon segíteni kell, ha a szőlőnek a külföldön piacot akarunk teremteni. Röviden összefoglalja beszédjének részleteit s felállítja a tételt, hogy e tekintetben mi a kötelességünk. Kéri a minisztert, terjessze ki figyelmét a gyümölcsszállítás hátrányaira s hasson oda, hogy eme nehézségeket lehetőleg eltávolítsa. A költségvetést elfogadja.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Rohonczy képviselő ur nagyon érdekes és nagy érdekű beszédjére rögtön akarok válaszolni. — Van szerencsém a t. képviselő ur beszédjére válaszolva kijelenteni, hogy mind arra vonatkozólag, a mi a postai és vasuti szállítást illeti, már is intézkedés történt, a továbbiakra nézve pedig ő ez időszert nem intézkedhetett, de tárgyalásokat folytat az illető körökkel gyümölcs szállításunk előmozdításán. Nagyon köszöni a képviselő urnak ebbeli munkásságát, s kéri, hogy őt továbbra informálja, s alig várja, hogy a megkezdett akció eredményre vezessen. (Eljenzés.)

Öt perc szünet.

Polónyi azzal vádolja a kormányt, hogy egy ausztriai cipőgyárt szubvencionál, melynek Budapesten nagy fiókja van. Igazolással letesz a Ház asztalára három pár cipőt, mely a nevezett kereskedésből került s világosan kitűnik, hogy bécsi gyárban készült. (A cipők felmutatása óriási derűtséget keltett.)

A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése.

Mint rendesen, vasárnap délelőtt is nagy-számú előkelő közönség töltötte meg a kir. kath. jogakadémia nagytermét a Szigligeti-Társaság felolvasása alkalmából.

A közönséget különösen vonzotta az az egyszerű, kellemes megjelenésű pápaszemes ur, a kit régen jól ismert már a nagyváradi közönség írásai után: *Thury* Zoltán. S tényleg az ő felolvasása képezte az ülés fénypontját. Szel-

sárga pergament lapokra a fejében költött történeteket irt egy másik barát. És néha a kolostor csendjében összeveszekedtek.

— Én vagyok az igazság! — mondta a biblíás.

— Én vagyok az ötlet! — dicsekedett a másik.

És egy számár inasa is volt a barátoknak. Valami félkegyelmű fráter. Az söpörgette a nagy kougó termet hajnalban. Nem értette sem az egyik sem a másik írást, ámbátor hogy belebámult mind a kettőbe és rakogatta a pergament lapokat ide vagy oda, éppen a hogy egyik másik a kezébe akadt. Néha a biblíát tette arra az asztalra, a melyiken a regény született és a regényt a másikra, a melyen a biblia épült föl.

A barátok csak tovább irtak.

És a regényből a biblíába csuszott a sok ötlet, a biblíából pedig átsurrant a regénybe az igazság.

A topánkák.

Egyszer összetalálkozott az utcán késő éjszaka két topánka. Az egyik laktopánka volt. Finom piczi, könnyű lábbeli. Az orra felé keskenyedett egy kicsit, magas volt a szára, selymes, puha a béllése s úgy meg volt varrva, mintha egy darabból lett volna az egész. A másik rongyos volt. Nem is annyira a bőr

szakadt össze rajta, mint inkább az olesó vásáros munka. És szét volt taposva, a sarka az egyik felén még ép volt, a másik oldalon pedig lejárt a kéregig az, aki ezt a csunya cipőt hordta. A szárát pedig megkeményedett és összeropedezett sár borította el egész a czugján a kopásig, ahol a boka kidüllesztte a gumit. Ez a szegény rossz topánka alig-alig tudott járni.

A szép topánka unta magát s beszélgetni kezdett.

— Ki topánkája vagy te rongyos?

— Én? Bizony nem is tudom az asszonyom nevét. Téglát hord valami nagy házhoz a belvárosban, ő azonban künn lakik a Főreg-utczában, közel Kis-Pesthez, de ide nagyon messze. Kivülem, meg a pajtáson kívül, akit a másik lábára huz, nincs is neki más topánkája. Azért szeretném megkeresni. Ugy hullottam le a lábáról... Tudom, hogy nem telik arra, hogy másikat vegyen. Roppant sok gyermeke van, tán hét vagy nyolczis... Az egyik szopott még, amikor megszületett a másik... És a kisasszony hova megy?

— Csak sétálok. Az én asszonyom uri dáma... Palotája van, mi topánkák is lakunk benne vagy negyvenen... Most egy gróf jár hozzá, azelőtt egy herceg... Víz nem is iszik, mindig pezsgőt... Néha belénk töltik az urak az italt s úgy szűrcsölik föl... Különben nem is tudom, hogy minek állok veled szóba?... Eredj az uból, te piszok!

... És tovább mentek a topánkák, egyik erre, másik arra.

lemes, ötletes apróságai mint egy-egy röppentyű pattogtak a levegőben s keltettek általános tetszést. Megannyi költemény prózában.

Első volt a felolvasó asztal mellett Erdélyi Zoltán, a ki »Csókper« cíművel olvasott fel verses elbeszélést. Két szerelmes kedves története az egész, a kik szörnyű bünt követnek el: megcsókolják egymást. Már-már kiszabták rájuk a büntetést, a kolostor priorja már majdnem kimondja az ítéletet, mikor védelmükre két ifjú szerzetes s az ő lelkes szavaira a két szerelme — összeesketik. A csengő rimekbe szedett kis történetet zajosan megtapsolták.

Utána Edelmán Menyhért dr. olvasott fel egy érdekes, komoly tanulmányt, czime: »Egy fejezet a zseni életrajzából.« Nagy emberek véleményével kezdte dolgozatát, kik közül Goethe és Hugo Viktor fellengős szavakkal, de a lényegre nézve semmit mondóan határozzák meg a lángészt; inkább körülírják, mint definiálják. Schopenhauer elismeri hogy a lángészt a közönséges embertől nagy úr választja el, de ez az úr nem áthidalatlan: áthidalja a tehetség. Szerinte az egész fokozati különbség az agy eltérő szerkezetére vezetendő vissza. Ő is neki hevül azonban, mikor a lángész életéről ír s azt mondja, hogy a zseni a világért feláldozza életét. Tetteinek indoka saját szerű ösztön, melynek engedelmeskednie kell. Attér azután Nietzsche és Nordau nézeteire, a kik szerint a lángész sohasem végzett tetteket végez, új utakat tör. Nem típus, hanem a rendestől eltérő, magasabb fokú fejlődésnek. Élettani értelemben a lángész olyas valaki, a kinek valamely szerve jobban ki van fejlődve a többinél s e szerint izomzseniről is lehetne beszélni.

Lényege a lángélmének, hogy terem. Mindenik zseni az életnek más-más titkát tárja fel s »ezért a bibliát nem nélkülözhetjük, míg az utolsó zseni meg nem születik« (azontul már fölöslegesnek tartja dr. ur? de addig elfogadják? Kissé furcsa felfogás!)

Edison azt mondja, hogy a zsenihez 2% tehetség és 98% munka kell; ez azonban nem jelenti azt, hogy valaki egyedül munkával lehet lángészszé, hanem azt, hogy csak a szorgalommal párosult nagy tehetség alkothat igazán nagyot.

A z ó r á k.

Egyszer megbolondultak a városban az órák. Megesik ez az emberekkel is, a kiket pedig az Isten alkotott meg, mennyivel inkább megtörténhetik hát az órával, a minek csak ember a mestere. És a szegény megzavarodott eszű órák, a helyett, hogy annak rendje és módja szerint elbongatták volna az időt, elkezdtek kiabálni.

— Hajnali négy! Fel nyomorultak a vaczokból. Kezdődik a vásár.

— Kilencz óra... Gazdagok, forduljatok a fal felé.

— Tizenkettő. Mennyi sok embernek nincs mit ebédelni.

— Négy óra! Zsupsz! Összeesett az állvány. Tizennyolcz férfi és hét asszony elvégeztetett.

— Hat óra... Lányok, készüljétek az utcára.

— Fél nyolcz. Kezdődik az orfeum.

— Éjfél... Fázom. Nincs fám és szemem.

Megfagyok...

A hatóság — igen helyesen — lebunkóztatta a bolond órákat s ezzel a maga részéről befejezte az ügyet.

Oly érdekes jelenség a zsenialitás, hogy próbálták azt más mindenféle tudománnyal kapcsolatba hozni. Így Moleschott szerint nincs lángész foszfor nélkül; mások a fizika törvényeit igyekeztek rá alkalmazni s a molekulák mozgásából magyarázni a lángész alkotásait; Lombroso az elmekörtan szabályai alá vonja a lángészt, mert szerinte a lángészt és örültséget csak egy hajszál választja el egymástól, sőt akadtak, a kik a zsenik születését az időjárással és a kalendáriummal hozták kapcsolatba.

Felolvasása befejezésétől szólott Edelmán arról, mily különbség van a lángélmék alkotási gyorsasága közt, majd fölemlítette a szokásos osztályozást, mely szerint van költői, festői, szobrászi, mennyiségteni zseni, a szeretet, a sziv, a tett zsenije (Napoleon) stb. Végezte Carlyle mondásával:

Nem lakozik az ember lelkében nemesebb érzés, mintha magánál fensőbbet csodál.

A kissé hosszú, de érdekes felolvasást zajosan megtapsolták. Következett a műsor harmadik pontja, Thury Zoltán felolvasása.

Várakozással, kíváncsisággal kísérték, mikor felhaladt a lépcsőkön s helyére érve, üdvözlő éljenzés fogadta. Thury Zoltán pedig előszedett néhány apró történetet, melyet e czim alá foglalt össze: »Kicsi mesék nagy uraknak.« Egyik-másik kissé erőltetve halad a csattanós vég felé, volt olyan is, a melyik nagyon csöndesen csattant, de a legtöbb rövidségével és szellemességével úgy hatott a komoly felolvasás után, mint valami idegizgató villamszikra. Némelyik után szinte önkéntelenül hangzott fel viharos taps. A következő sorrendben olvasta fel őket Thury: A sziget. A királyi költője. A szatira. Beszélgetés a párbaíróval. A bagoly. A gödör. A Messiás. Népképviselő. A pergament. Az órák. Az igazság. Pénzek. Felolvasása végeztével a közönség viharos éljenzése volt a köszönet a kiváló élvezetért, melyet még fokozott a szerzőnek kellemes előadása. Az apróságok javát mai tárczarovatunkban közzöljük.

Felolvasó ülés után Thury Zoltán tiszteletli a Fekete Sasban kedélyes ebédre gyűlék össze, a melyről lapunk más részén emlékezünk meg.

Verdi meghalt.

Szegényebb a világ egy nagy emberrel. Verdi Giuseppe ma meghalt. Aki valaha hallott zenéről, ismeri ezt a nevet. Halhatatlan szépségű dalművekkel vívott ki előkelő helyet magának az emberiség történetében. Operái, melyekkel meghódította magának az egész művelt világot, tökéletesek. Eredetisége és melódiáinak gazdagsága egyaránt tüneményes. Hazája, Olaszország, úgy tisztelte őt, mint egy nemzeti hőst s most hogy meghalt, ravatalát zokogva állja körül Itália dalkedvelő népe.

Verdi apja szegény fogadós volt; Bussetóban, egy kis pármái községben született a művész 1813-ban, 26 éves korában már neves muzsikus volt, első operáját, mely nagy sikert aratott, akkor adták. Nagy csapás érte nem sokára: imádott felesége és két kicsi gyermeke meghalt. A szomorúság új irányba terelte tehetségét s megalkotta remek műveit. Egymás után adták elő operáit: Nabuccot, I. Lombardit, Ernánit, Rigolettót, Troubadurt, Traviatát, az Alarcos bált, Aidát, Otellót s 1893-ban Falstaffot, mely az utolsó operája. Művei nemcsak világhírt, de mesés vagyont és sok kitüntetést is hoztak neki.

Az utóbbi években az agg zeneköltő, aki ifjabb korában hazája politikai mozgalmában is részt vett, teljesen elvonultan élt Agata

nevű bussetói birtokán. Nehezen halt meg, napokig haldoklott, míg az örök Kaszás megszabadította. Halálát második felesége Strepponi Józsa, egykor hirneves énekesnő, kivél boldogan élt, gyászolja.

Verdi jan. 27-én éjjel 2 óra 45 perczkor halt meg.

Két napi halálküzdelem után csöndesen szenderült el, a nélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna. A halottas szobában jelen volt Stolzné, Boito, Glacosa, Ricordi, Franchetti, Giordano és más barátok és rokonok. A gyász-hir nagy gyorsasággal elterjedt és bár nem érkezett váratlanul, a lakosság összes rétegeiben élénk részvétet keltett. A halottas ház előtt nagy néptömeg hullámozott. A mulatóhelyek, boltok és iskolák zárva maradnak.

Viktor Emánuel király Verdi elhunytá alkalmából részvétáviratot küldött, melyben úgy a saját, mint a királyné nevében teljes szívből csatlakozik Olaszország és az egész művelt világ gyászához. A közoktatásügyi minisztertől is érkezett részvétávirat. Verdi holttestét a család kívánságára nem fogják bebalzsamozni. A temetés szerdán vagy csütörtökön lesz.

Harczias közgyűlés.

— Az ipartestület évi közgyűlése. —

A nagyváradai ipartestület vasárnap délelőtt tartotta meg évi közgyűlését a tűzoltó őrtanya nagytermében.

Mintegy négyszáz iparos jelent meg, s ezek között mintegy száz olyan elégedetlen, akiket még a kamarai választások alkalmával felhecczeltek az ipartestület előjárósága ellen.

A közgyűlés nagyon zajos volt s csak sajnálni lehet, hogy a nagyváradai iparosok egy részén semmi nyoma nincsen a huszadik századnak.

Hogy valami különösebb összettközés nem történt, ez valóban Gerő Ármán tb. r. főkapitány, iparhatósági biztos tapintatos, figyelmes intézkedésének köszönhető.

A zajos közgyűlés lefolyása a következő volt:

Bertsey György elnökölt s a hatóságot Gerő Ármán iparhatósági biztos képviselte. Az előjáróság teljes számban volt jelen.

A közgyűlés megnyitása után felolvasták az előjáróság jelentését.

Felemlíti a jelentés az iparosság nyomasztó helyzetét, az ipar és kereskedelem nagy mérvű pangását, aminek okát a közös vámterületben találja. Az önálló vámterület érdekében megindított mozgalomtól sikert remél.

Az elmúlt évben alakult meg az ipartestület kebelében a hitelszövetkezet, melynek áldásos kihatása lesz az iparosságra. Az 1900. évben 368,635 korona volt a forgalma.

Márczius hóban házhelyet kért az ipartestület ipari árucarnoknak a színház mellett a várostól, de mivel a diszletraktár építése által megszükitették a területet, az ipartestület előjárósága a kérelmet visszavonta s az iparosságra annyira fontos ipari árucarnok építését későbbre halasztotta.

A párisi kiállítás tanulmányozására 550 koronát adott az ipartestület, amelyből szegényebb iparosok küldettek Párisba.

Megemlékezik a jelentés a május 5-iki kömüves és ácssegédek sztrájkjáról, mely kölcsönös engedeékenység által egy nap mulva véget ért.

Egy mezőgazdasági és ipari orsz. kiállítás 1902. évben leendő rendezése tervbe vétetett, azonban egyes tényezők a tervet nem karolták fel s így az eszme elaludt. Az ipartestületek országos kongresszusát azonban megtartják 1902. évben Nagyváradon.

A Zsolnay-szoborra 50 koronát szavazott meg az előjáróság.

Tekintettel a mostani nagy hideg időre, az ipartestület előjárósága 1200 korona értékben

200 köbméter tüzfát osztott ki a szegény iparosok között.

Végül még a zárszámadásról és az ügyforgalomról emlékezik meg az előljáróság jelentése.

A felolvasott jelentést vita nélkül elfogadták, illetve helyeslőleg tudomásul vették.

Ezután a múlt évi zárszámadásokat és a mérleget és költségvetést terjesztették elő. A főbb adatokat már közöltük.

Az egyes tételeket elfogadták, csupán azon pontnál, hogy az ipartestület a hitelszövetkezetnek 2400 koronát adjon, történt felszólalás. Kiss Károly asztalos indítványozta, hogy az összeget ne szavazza meg a közgyűlés. A többség azonban nem fogadta el az indítványt.

A harc.

Most kezdődött aztán a harc.

Felolvasták a több tag által beadott azon indítványt, hogy az évi 2 forint ipartestületi tagsági díjat csak 10 évig fizessék s aki már 10 évet fizetett, mentessék fel a további fizetés alól. Az indítvány második része pedig azt tartalmazta, hogy ha valaki 10 évet már fizetett s ha ezenkívül van még hátraléka, ez a hátralék töröltesse.

Felolvasták az előljáróság az indítványra vonatkozó előterjesztését, a melyben az indítvány elvetését javasolják, mert a testületnek még tartozása van s különben sem nyerhetne egy ilyen közgyűlési határozat miniszteri jóváhagyást.

Óriási zaj, abczungolás, kiabálás követte az előljáróság előterjesztését, annyira, hogy alig tudott az elnök rendet csinálni.

Szlabei Gusztáv cipész szólott először, az indítvány első pontját ajánlva.

Zsirkay Károly szijgyártó a béke érdekében ajánlotta az indítvány elfogadását.

Oláh Lajos asztalos az indítvány elvetése mellett szót óriási zajban. Különösen akkor tört ki az abczungolás, mikor az ipari árucarnok szükségét hangoztatta. Végre is Gerő Ármán hat. biztos erélye állította vissza a csendet.

Bertsey György iszonyu zajban, lármában kifejtette, hogy üres szalmát csépelnek, mert a hatóság úgy sem hagyja jóvá a határozatot.

Ekkor a terrorizáló kisebbség kiadta a jelszót: titkos szavazást kérünk!

Nagy Gyula felvetette, hogy a régi czéheknel is fizetni kellett, hát most sem tagadhadják azt meg. Szavaira Abczug! és Le vele! volt a válasz.

Most Gerő Ármán szólalt fel s először is sajnálatát fejezte ki a lármázók felett, majd elmondta véleményét felvilágosításképpen. Elismeri az indítványozók intenciójának nemesességét, hogy szegény iparos társaik érdekét cselezzék, de nem azt éri el vele. Aki szegény s nem tud fizetni, nem fizet, de a gazdagokat is felmentik a fizetés alól. Ez pedig nem helyes.

A tapintatos beszéd igen jó hatással volt az ellenzékre is.

A szavazásnál óriási többség az előljáróság javaslatát fogadta el s az indítványt elvetették.

Ezzel a zajos közgyűlés véget ért.

Öngyilkosság a honvéd hadapród iskolában.

A nagyváradi honvéd hadapród iskolában egy növendék dobta el magától az életet vasárnap délután. Ifj. Frisch Vilmos harmadéves tanuló fegyverből golyót röpített agyába s azonnal meghalt.

A nagyváradi honvéd hadapród iskolának ez az első halottja. Ma már ott fekszik a katonai kórház bonczasztalának hideg márványán az a gyerek-ember, a ki még nem is ismerte az életet s könnyelműen mégis eldobta azt magától.

Az iskola III. évfolyamába járt s egyike volt az intézet legkiválóbb növendékeinek. Tanárai szerették a derék, vigkedélyű ifjut.

Szombaton este részt vett a tiszti bálon s kitűnő kedvvel mulatott, tánczolt éjjel két óra utániig, amikor haza távozott.

Vasárnap délután bement a hálószobába, ahol rajta kívül nem volt senki s ágyára ülve elkövette borzasztó tettét. A Manlicher-fegyver csövét a szájába vette s a lábával sütötte el. A gyilkos golyó iszonyu rombolást tett az életerős ifju fején. A golyó a koponya tetőn jött ki s a falba furódott.

A lövés zajára társai azonnal befutottak a terembe, a honnét a lövést hallották s rémülve látták vérben fekvő társukat. A lövés után végig dőlt az ágyon s a vér erősen bugyogott a golyó helyén — meg volt halva.

Rögtön jelentést tettek a borzalmas esetről a hadapród iskola parancsnokának: Major Miklós őrnagynak, a ki nagyon megdöbbentett a szomorú eset. Azonnal intézkedett a szegény ifju holttestét beszállította a helyőrségi kórház halottas házába.

Az öngyilkos ifju budapesti születésű és szülei is ott laknak. Legnagyobb reménységük most már halott fiuk volt, akitől a ragyogó katonatiszti pályán igen szép jövőt vártak. Az intézet parancsnoka táviratilag értesítette a gyászos esetről a szülőket, a kik a ma délelőtt tartandó temetésre már megérkeztek Nagyváradra.

Végzetes tettének okát nem az intézetben kell keresni, mert tanárai a leggyöngédebben bántak az ügyes, szorgalmas ifjuval. Boldogtalan szerelem adta kezébe a gyilkos fegyvert. Állítólag rajongó szerelemmel volt eltelve ritka szép unokahuga iránt, akit azonban most eljegyeztek. Jó idő óta tudta, hogy szerelme sohasem fogja boldogítani. Bajtársai előtt többször emlegette, hogy nem nyújt boldogságot neki az élet s agyon lövi magát. Társai azonban nem vették komolyan ezen szavait, annál inkább, mert a másik perczben már ismét az az életvidor, kedélyes ifju volt, mint máskor.

Öngyilkosságát megelőző délelőtt már teljesen el volt határozva az öngyilkosságra s több búcsuzó levelet írt. Az egyik levél a szüleinek, a másik a nővérének és egy Hauser F. századparancsnoknak volt czimezve.

Bocsánatot kér szüleitől, hogy ilyen nagy szomorúságot okoz nekik, de nem tudja elviselni a boldogtalanságot.

Az egyik levélnek a következő motót adta:

— Ábrándozás az élet megrontója!

Leveleiből az látszik, hogy az utolsó napon borzasztó tusát vivhatott lelkében s tettét nem beszámítható állapotban követte el. Leveleinek egyes részei ugyanis nagyon zavarosak.

Az intézet parancsnokát és tanári karát semmi mulasztás nem terheli e szomorú esetenél s az csak egy ifju beteges lélek meghasonlásának megrázó tragédiája.

A Kath. Kör közgyűlése.

Vasárnap tartotta a kath. kör évi rendes közgyűlését. A tárgysorozat előtt felállott Palotay László kanonok egyházi elnök és rövid, de igen emelkedett szempontu s nagyon megszívlelendő beszédet mondott.

Örömmel konstataulta mindenk előtt, hogy az intelligens köröknél mind szinpatikusabbá válik a kath. kör, hogy minden nyilvános fellépés, míg egyrészt magas színvonalon mozog, másrészt olyan közönséget tud vonzani, milyent bár mi más nyilvános jellegű fellépésnél nem

találunk, de másrészt sokak elfogultságán és sokak gyávaságán még most sem tudott a kör kellő rést ütni.

Türelmetlenséggel ugyancsak sokszor találkozik a katolikus ember s bizony egészvalóságos érzésére szükség van, hogy szintén türelmetlenséggel ne viszonozza.

E kör éppen arra való, hogy ápoljon minden nemes törekvést, mely a vallásos lélekből a szeretet és forrásából fakad, anélkül, hogy más meggyőződésűekkel szemben elfogultságot megengedne.

De ha van még elfogultság a körrel szemben és féltékenység egyesekben ez nem hátráltatja a kört üdvös működésében, sőt újabb kedvet ad a munkára, melynek czélja Isten, király, haza.

A zugó éljenzéssel fogadott komoly szép szavak után kezdetét vette a közgyűlés.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Jelen voltak: Palotay László elnöke alatt: Dús László alelnök, Fetszer Antal kanonok, Halász Gyula, dr. Hoványi Gyula, Hoffmann Henrik, Stark Gyula, Kelemen Kálmán, Csobánecz Lajos, Tóth Márton, Makucz Ernő, Id. Jelinek Ferencz, Bereczky Géza, dr. Némethy Gyula, Beleznay Antal, Szűts István, Nozák Rudolf, Peszeky Ferencz, Országh Antal, Karger Sándor, Rigli József, Pálffy Béla, Novák János, Weidlich István, Némethy Ferencz, Serényi Gusztáv, Pintér János, Wolfram József, Széles Károly, Korcsmáros Sándor, dr. Imrik Gusztáv titkár stb. stb.

Palotay László elnök az ülést megnyitva rövid, gyönyörű beszédben fejtegette a katolikus körök czélját és hivatását. Méltatta a kör múlt évi működését. Minden eljárásukban az alapszabályokat tartották szem előtt, attól egy hajszállal sem tértek el és senki sem vádolhatja a kört mulasztással. (Lelkes éljenzés)

Ezután dr. Imrik Gusztáv titkár felolvasta az igazgató-választmány évi jelentését a kör 1900-iki működéséről. Fetszer Antal kanonok indítványára a jelentést egész terjedelmében elfogadta, illetve tudomásul vette a közgyűlés s a titkárnak ügybuzgóságáért egyhangulag köszönetet szavaztak.

A jelentés szövege a következő:

Tisztelt közgyűlés!

A csak nemrég leáldozott századnak egyik legnagyobb érdeme, a szövetkezési — egyesülési eszmének terjesztése, kiépítése. Az egyesülés lett alapja a keresztény újjászületésnek is, mert a szövetkezésben hatalom rejlik, melyre a katolicizmusnak szüksége van; ez a hatalom, ez a nagy erő fogja azt a komoly munkát kifejteni, melynek szükségét ma már az egész keresztény magyartársadalom érzi.

Kath. körünk is részt vett, s részt vesz folyton e munkában. A most letűnt század alkonyán egyesültünk, immár öt esztendeje, egy hosszantartó s ép azért erős kitartást igénylő munkára. egy állandó aktíóra, hogy a keresztény öntudatot fölkeltsük s ébren tartjuk, hogy társadalmi téren mindenben képesek legyünk ellensúlyozni azon tanokat s erőket, melyek a katolicizmus örök elveivel ellentétben állanak.

Hogy mily arányban vette ki kath. körünk részét eme fontos munkából ifju életének ötödik évében, erről az alábbiakban lesz szerencsénk a tisztelt közgyűlésnek számot adni.

Az előző évekről beterveztett jelentéseink sorrendjéhez alkalmazkodva, az idén is első sorban a Budapestben megtartott országos katolikus gyűlésekről emlékezünk meg.

Augusztus 17-én s 18-án volt megtartva a kereszténység 900 éves jubileuma emlékére a budapesti kath. kongresszus, a fővárosi Vigadó nagytermében. E gyűléseken körünket egyházi elnök ur Ö Nagysága képviselte, ki fáradhatlanul részt vesz minden fővárosi kath. mozgalomban; az országos szövetség igazgatósági üléseiről sem marad el, minek folytán körünk tekintélye a fővárosban is napról-napra emelkedik.

Zichy János gróf nyitotta meg a diszgyűlést **„A magyar kereszténység jubileumán»** című nagyszabású beszédével, melynek elhangzása után a nagygyűlés megalakult. Világi elnökünk: báró **Gerliczy** Ferencz ő méltósága egyik alelnökké megválasztott. A második nap ő császári és apostoli királyi Felsége 70 éves születésnapjának emlékére szenteltetett; de egy fontos értekezést is olvasott föl **Mihályffy** Akos czisztercita tanár, a **„Katholikus egyetemről»**. Gróf **Zichy** Nándor pedig, a katolicizmus ősz vezére, a kath. hitélet fejlesztéséről tartott lelkes beszédet, s ezzel a nagygyűlés véget ért.

A kath. körök országos szövetségének alapszabályszerű gyűlékezése azonban november 20-án volt megtartva, melyen a kath. körök ügyeit és feladatait tárgyalni jöttek össze az országos szövetség kötelékébe tartozó körök.

Igazgató-választmányunk nov. 3. tartott rendkívüli választmányi gyűlésén vette tárgyalás alá ifj. Zichy János grófnak, a szövetség elnökének meghívóját, s egyhangu határozattal kérte föl **Palotay** László egyh. elnök ur őnagyságát, hogy körünket a szövetségi gyűlésen képviselje. Rajta kívül még **Pekánovits** Imre, **Weidlich** István, **Papp** Imre, **Kugler** Albert, **Milibák** József s id. **Jelinek** Ferencz vál. tag urak kívántak részt venni a kongresszuson, s így körünk oly hatalmas képvisellel állott elő Budapesten, hogy Zichy Nándor gróf előtt is feltűnt a tekintélyes szám, s elismerését egyh. elnökünk előtt többször kifejezte.

A gyűlésen elhangzott remek beszédek egy kötetet tennének ki. Itt csak rövid leírásra szorítkozunk.

Ifj. Zichy János gróf elnöki megnyitója, mint minden beszéde valóságos programbeszéd volt, mely számos új eszmét vetett felszínre, melyek arra várnak, hogy kath. publicisták azokat föl dolgozzák. Szerinte a szövetségnek két fő célja van: Az egyik az, hogy az összegyűlt erkölcsi erő által minél több kath. kör s olvasó egyesület létesítését szorgalmazzuk, a másik pedig, hogy az egyesített kath. társadalmi tényezőket összehajtsuk, állandóan irányítsuk és támogassuk. A katolikusokat az ő egyesületi mozgalmukban, — mint ifj. Zichy János gróf kifejtette, — nem vezetni a felekezeti, azaz nem egy felekezethez tartozók érdekeit tartják szem előtt, hanem az egész országot.

Mi sem természetesebb, hogy az elnöki megnyitó mély hatást tett a jelenvoltagekra. De az igazgató-lanács jelentése is bizonyosságot tesz arról, hogy tagjai ismerik feladatukat és a kor szükségleteit. Különösen a szociális kérdésre irányozták figyelmüket, s újabb bizottságot küldtek ki, a magyarországi első keresztény szociális kurzus rendezésére. **Andor** György dr. primási szertartó a kath. hívek komoly feladataira utalt, **Streicher** József pedig oktató előadást tartott a kath. ifjúsági egyesületekről, melyekből a jelenlévők sok tájékozást nyertek. Dr. **Zlinsky** János a kath. egyesületek teendőit fejtegette a nép anyagi érdekei körül.

Tisztelt közgyűlés! E rövid megemlékezés is a lefolyt kath. kongresszusokról, meggyőző bennünket arról, hogy mily fontos szerep jut az ily szövetségi gyűléseknek. A kath. actiót általánossá, egyetemessé kell tennünk, mert így lesz virágzóvá a kath. társadalmi élet. Tekintsük a külföldet! Vegyük szemügyre Francia- s Olaszországot! Látni fogjuk, hogy amily mértékben nő a hitelenség az állami életben, annyival több erőt fejt ki a katolicizmus társadalmi uton s amily mérvben ostromolja az egyház bástyáit az u. n. felvilágosodás, annál erősebb a katolikusok közt az összetartás, annál szívósabb az ellenállás, annál intenzívebb a működés.

Kath. körünk fejlődésének ötödik évéről szólva, örömmel konstatálhatjuk tisztelt közgyűlés, hogy egyesületünk napról-napra szilárdul, erősödik, mit kölcsönösen előmozdítanak a kör kebelében működő bizottságok által rendezett fölolvasások, matiné s a szórakozásra szánt vigalmak. A kör mulatságai iránt az érdeklődés oly széles körű, hogy a február 3-án megtartott táncestély alkalmával is a Kereskedelmi Csarnok összes helyiségeit ki kellett bérelnünk, amit teljesen igazolt a résztvevők nagy száma s az estély sikere. Junius 12-én a szokott nyári mulatságot ismét a Püspök-fürdőben tartottuk meg, nem kevesebb érdeklődéssel, mint az előző évben.

Ünnepi aktusaink fénypontja azonban a múlt évben okt. 17-én a Keresk. Csarnok disztermében rendezett jubileumi ünnepély volt, a magyar kereszténység és magyar királyság 900 éves fennállásá-

nak emlékére. Ezen eseményszámba menő felolvasó estélyről külön kell megemlékeznünk.

Már az év elején elhatározta igazgató-választmányunk, hogy a 900 éves jubileumot a Kath. kör is méltón fogja megünnepelni. Tettük pedig ezt azért, hogy az országos, hatalmas ünnepekből Nagyváradis ki vegye részét, mert alig lehetne méltóbban megünnepelni a magyar katolicizmus e nagy-jelentőségű jubileumát, mint gazdag történelmi multtal bíró városunkban.

Az ünnepély napjára, a **magyarok Nagyasszonyának** ünnepét választottuk ki találóan, mely ünnepet a millenniumi évben ő szentsége engedélyezett a magyaroknak, október második vasárnapjára. A gazdag műsorral megtartott felolvasó estélyen biboros védnökünk: dr. **Schlauch** Lőrincz püspök ur ő Eminentijája is megjelent, s azonkívül óriási közönség, úgy, hogy a Keresk. Csarnok nagyterme egészen megtelt. **Beleznay** Antal karmester gyönyörű vegyes kart hozott össze városunk intelligens kath. hölgyei — s az Orsolya-zárda növendékeiből, valamint férfi műkedvelőkből. 19 soprán, 18 alt, 10 tenor s 7 bassus válogatott hangokból állott a kar, melyet katonazenekar kísért. **„Boldogasszony Anyánk»** dr. **Szemethy** átiratában, **Beleznaynak Király himnusza**, a **„Szózat** mind magas művészi tökélyvel voltak előadva. — Egyh. elnökünk nagyhatású elnöki megnyitója után **Medvigy** Gábor kitűnő szavalónk adta elő **Dús** László **„Kilencszáz év»** cz. ódáját. De gyönyörűen domborodott ki a műsorból dr. **Steinberger** Ferencz kanonok ur magasra szárnyaló felolvasása **„A magyar kereszténység s magyar királyság»** czimvel. Hatalmas s meggyőző logikával fejtette ki, hogy a magyar kath. egyház élete, alapításától kezdve beleszővődött a magyar nemzet történetébe, — hogy a katolicizmus mennyire összeforrt a hazafisággal. A magvas felolvasást a legfokozottabb érdeklődéssel hallgatta végig közönségünk, s tapsviharral adózott a tudás kanonoknak.

Körünk fejlődését a tagok folytonos szaporodásában is észlelhetjük. Az elmúlt évben 31 új tagot vettünk föl; s ha figyelembe vesszük, miszerint körünknek 367 rendes tagja van, nagyon is érthető a törekvés, mely körünk kibővítését, a helyiségek nagyobbitását s szaporítását szorgalmazza.

Választmányunk az alapszabályok 17. §-ának rendelkezéséhez képest, a nyári hónapok kivételével, minden hónapban tartott ülést, számszerint 10 rendest, s 2 rendkívülit.

Egyleti könyvtárunk folyton gyarapszik. Jelenleg mintegy 2200 kötet van; s örömmel jelezhetjük, hogy a Jakobovics-féle könyvtár utolsó részlete is le van törlesztve.

Körünk pénztárnoka a nála szokásos buzgalommal s rendszeretettel viszi az egyesület pénzügyeit, s a választmány által kiküldött bizottság élén összeállította a kör vagyoni leltárát.

A pénztár vizsgálatáról szóló jelentést és a költségvetést betervezve, tisztelettel maradtunk Nagyváradon, 1901. január 26. tartott rendkívüli vál. ülésünkben,

a Tekintetes közgyűlésnek
alázatos szolgálói

az Igazgató-Választmány.

Ezt követőleg felolvasta dr. **Imrik** Gusztáv titkár a számvizsgálók jelentését az 1900. évi pénztári számadásra vonatkozólag. Az igazgató választmány id. **Gálbory** Sámuel és **Kugler** Albertet küldte ki a kebeléből, kik minden tekintetben rendben s helyesnek találták a számadásokat és a pénztárt, mely körülmény **Bereczky** Géza pénztárnok ügybuzgalmát tünteti fel. A számadás szerint az 1900. évi

bevétel: 4779 korona 28 fill.
kiadás: 4679 » 27 »

Pénztári maradvány: 100 » 07. »

A számadást tudomásul vette a közgyűlés és megadta a fölmentvényt a pénztárnoknak. A költségeloirányzat reális alapon nyugodván, a közgyűlés ezt is egyhangulag elfogadta. Bejelentették a közgyűlésnek, hogy az átvett Jakobovics-féle könyvtár most már teljesen ki van fizetve.

Palotay László elnök a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére dr. **Hoványi** Gyula és **Tóth** Márton tagokat kérte fel s megköszönte a megjelent tagok érdeklődését s kérte őket,

hogy a Kath. Kör által hirdetett eszméket hasonló buzgalommal terjesszék ismerőseik, — különösen pedig családjaik körében. Ezután a közgyűlést bezárta. A jelenvolt tagok **Palotay** László elnök lelkes éltetése közben osztottak szét.

UJDONSAGOK.

Az »Országos Pázmány Egyesület» Nagyváradon.

Egy mozgalom, melynek nemes célja a szunnyadó katolikus önértéket felkelteni, mind szélesebb hullámokat vet. Eszközei idális, tiszta gondolkozású emberek, kik szívük-lelkük sugallatát követve állnak a tisztos táborkba és türenek megvetést, lenézést, gunyos mosolyt . . .

Manapság még ez a szignatúrája az »Országos Pázmány Egyesületnek.«

Mert mi a célja? Egyesíteni a katolikus szellemű írókat és hírlapírókat, hogy mint egyöntetű, nemes irányban kiképzett munkások emeljék és fejlesszék oda a katolikus hírlap-és szépirodalmat, hogy a versenyt a liberális irodalommal felvegyék, sőt felül is mulják.

Azt pedig keresztény érületű ember nem tagadhatja, hogy erre szükség van. Az a mézes burok, melylyel a keserű keresztény ellenes eszméket tálalják nap-mint nap nagyobb részt keresztény előfizetőiknek, arra készletti őket, hogy azt a közönséget onnan elvonják, elvonják pedig úgy, hogy adjanak helyette olyan színvonalu keresztény irányu lapot.

A liberális újságírók, kik csupán tollukból élnek, díszes állású, dúsan fizetett urak . . . velük szemben a katolikus újságírók gárdája **napszámos kenyérre** van utalva. Életük csupa küzdés és hozzá türenek megvetést, lenézést, gunyos mosolyt . . .

Ha szabad a hasonlattal élelem, nem-e az első keresztény községek élete tűnik szemünk elé? A körülmények mindentűt egyformák, valamint egyforma az egyedüli éltető elem: a remény . . .

Az egyesület már több összejevetelt tartott a fővárosban és sikerült is ott a katolikus közvéleményt és a kath. hírlapirodalom tekintélyét felemelni. De hogy ne csak névleg, hanem tényleg is országos legyen az egyesület, a legutóbbi választmányi ülésen

»Dr. **Sziklay** János főtitkár javaslatba hozza, hogy az egyesület időnkint egyes választmányi üléseit a vidéki katolikus cenztrumokban tartsa meg, hogy az általa képviselt katolikus érdekek iránt az érdeklődés minél szélesebb körben és országosan fölbressztessék. Az eszme helyeslésre talált és a választmány dr. **Margalits** Ede elnök javaslatára **Nagyváradot** jelölte meg első helyen mint olyant, hol ezt megkezdhetnők, mert ez az a vidéki kath. cenztrum, hol az egyesületnek legtöbb tagja van.«

Nemsokára tehát körünkben üdvözölhetjük azt a lelkes csapatot, mely arra vállalkozott, hogy megtörje a közönség közönyét és felkeltse a mély álomból, melybe a liberális maszlag szenderítette. Mert ez a legfőbb a mit ki kell vinnia; saját vérenek, a keresztény közönségnek bizalmát. Csak ez legyen meg, a többi jön magától!

Végül nem hallgathatom el azt sem, hogy az első vidéki stáció éppen a liberálisok leg-erősebb vára és a Tiszák legmelegebb fészke lett!

Szinte látom előre, milyen prűszkölés lesz ettől! (He.)

TAJÉKOZTATO.

Február 1. Burmester Villy és Diósiné Handel Berta hangversenye a Fekete Sasban.

* **A színház tűzbiztosítása.** Az Elemi biztosító Társaság, mivel a városi többi ingatlanainak tűzelleni biztosítását a bécsi kölcsönös tűzbiztosító intézetnél biztosította a város, egyszerűen felmondotta a nagyvárad színház biztosítását, különféle kifogások czime alatt. A városi tanács foglalkozott a kérdéssel s mivel a kifogásokat alaptalanoknak találta, a felmondást nem vette tudomásul s azt nem fogadta el. — A tanács különben tudakozódott a bécsi kölcsönös biztosító intézetnél, hogy mily feltételek mellett vállalná el a színház biztosítását. Az intézett 17 $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$ -os tétel mellett elfogadja a biztosítást, évi 200 előadáson túl is. Az Eleminek 15 $\frac{1}{2}$ -ot fizet a város.

* **A Széchenyi bérlete.** Özv. Julier Vilmosné kérvényt adott be Nagyvárad városához, hogy a Széchenyi szálloda bérletét a még hátralévő 5 évre átadhassa Schüch József vendéglősnek. A tanácsban erősen hangoztatták, hogy nem engedélyezik az átruházást, mert van olyan bérlő, aki a mostani 6000 frt évi bér helyett 10,000 frtot fizetne. Kiadták a kérvényt véleményezés végett a pénzügyi szakbizottságnak.

* **Thury Zoltán ünneplése.** Vasárnap délben egy órakor a »Fekete Sas« vendéglőben Thury Zoltán tiszteletére ebédre gyűlt össze a »Szigligeti-Társaság« egy része, melyen szép számú hölgy közönség is megjelent. A Szigligeti-társaság tagjai közül az ünnepeken kívül jelen voltak: Sipos Orbán, Sas Ede, dr. Szombathy István, dr. Radó Ignác, Hajós Izso, Halász Lajos, dr. Sarkadi Lajos, dr. Bodor Károly, dr. Kurländer Ede, dr. Edelmann Menyhért, ifj. Markus János és Laszky Armin.

Az első pohárköszöntőt Sipos Orbán tartotta az ünnepekre. Meleg szavakban emlékezett meg irodalmi érdemeiről s még szebb, még nagyobb sikereket kívánt (lelkes éljenzés.) Hajós Izso szellemes pohárköszöntőben szintén az ünnepeket élteti. Dr. Bodor Károly a jelenlevő hölgyek egészségére üritette poharát. Thury Zoltán a nagyváradai műértő lelkes közönséget éltette, ötletes, szép pohárköszöntőben. Dr. Edelmann Menyhért Thury Zoltánt, Sas Ede a társaság érdemes alelnökét Sipos Orbánt éltette lendületes szép beszédben. Halász Lajos a felolvasók nejeiről, dr. Bodor Károly a társaság betegen fekvő elnökéről emlékezett meg. Sarkadi Lajos dr. Bodor Károlyra üritette poharát. — A társaság a legjobb hangulatban a késő délutáni órákig volt együtt.

* **Elgázolás.** Tegnap reggel Velenczén a Berger-féle szeszgyár előtt — mint már annyiszor — ismét nagy szerencsétlenséget okozott a gyors hajtás. Az áldozat egy szegény töpördött öreg ember: Lévai Márton velencei lakos, kin a rajta keresztül menő kerekek több súlyos sérülést ejtettek, úgy hogy úgy kellett felszedni szegényt az utca sarából; míg a szerencsétlenség okozója azalatt örült vágatással tovább menekült. Az eset szemtanúi azonban mégis nyomára jöttek kiletének és feljelentették őt a Nagy-hidon posztálló rendőrszemnek; a ki a szegény elütött embert valószínűleg beszállította a kórházba. A vigyázatlan ember neve Szilágyi Sándor s Parobek Antal szakadati földbirtokos cselédje.

* **Az Angyalvár restaurálása.** Rómában a Tiberis jobb partján emelkedik az Angyalvárnak nevezett erőd, mely a Vatikán területéhez tartozik. Az épülettömböt még az ó-korban építette Hadrián császár és akkor a császári család tagjainak mauzoleumául szolgált. Manapság nincs meg már belőle több, mint az

Angyalvárnak nevezett torony, melyet erődítő alakítottak át és amelynek résein ágyuk kanyargálnak ki. Nem valami ártalmas lövészerszámok, csak arra valók, hogy nagy czeremóniák alkalmával velük adják meg a disztüzet. A téli árvíz, mely Rómában nem rég dult, az Angyalvárat is megrongálta s most — mint jelentik — az impozáns épületet, mely Rómának egyik ékessége, restaurálni fogják. Tervbe van véve, hogy visszaállítják középkori alakját és fegyvermuzeumot helyeznek el benne. Az építésnél a Hadrianus császár korából fenmaradt márványburkolatot is fel fogják használni.

* **Gazdasági vándor tanár.** A földművelésügyi miniszter leiratot intézett Bihar megye alispánjához, hogy a nagyvárad r. kath. tanítóképezdéhez a gazdasági szaktanári teendőkre az 1901. évi márczius hó közepétől Kovács Andor gazd. szaktanárt helyezte át. Egyidejűleg Biharvármegye területére a gazdasági vándor tanári teendőket végzésével is megbizta Kovács Andort a miniszter.

* **Postarablás.** Adács hevesmegyei községben a múlt éjjel több parasztruhába öltözött férfi betört Antal Károlyné postamester nő lakásába és a postamester nőt ágyában megrohanna, késsel fenyegették, hogy adja elé a kasszakulcsot. A halálra rémült postamester nő odaadta nekik a fejköszöcskő alatt tartogatott kulcsot, mire a rablók a kasszát kinyitották és abból 179 korona készpénzt magukhoz véve, eltávoztak. A rablók arca vászon álarczczal volt eltakarva és a piszkos vásznon csak a szemöknek és az orrukak volt nyílás hagyva. — A csendőrség keresi a rablókat.

* **Gyászrovat.** Nagy részvét mellett ment végbe Jákó-Hódoson Saly Kázmérné temetése, ki a községnek és az egész vidéknek valóságos jölteveje volt. A temetés szombaton d. e. 11 órakor kezdődött. A gyász-szertartást Vagaszky János tóteleki és Badzey György csatári plebánosok és Kópis József s. lelkész végezték, mely után a község elöljárói, valamint az uradalmi tisztek és alkalmazottak a temetkezési intézet disz. testőreivel együtt kézen vitték az elhunyt kettős légmentes diszkoporsóját a temetőbe, hol a sirnál Lévai Mihály lelkész Jákó-Hódos község nevében tartott remek búcsubeszédet.

A temetésen jelen voltak: Csathó Ferencz kir. táblai elnök, Csathó László földbirtokos, Fodor Gyula és Matolcsi Imre, Beöthy Dávid, Weiterschüts János, Körffy Ferencz, Dr. Hevesi, Pallay Lajos, Lindtusz Kálmán, Surányi Lajos ref. lelkész, Bartos Gábor, Mészáros Imre, Lévai Mihály lelkész, Kepes Nándor, Kepes Béla, Tóth Mihály, Veress Sándor és még számosan.

Koszorúk a következők voltak:

Szeretett Mili néniéknek — Poyvár testvérek. Legjobb anyának — Feri és Dezső. Kedves Mili néniék — Ilka és László. Áldott Mili néniék — hálás leánya Ida. Tisztelet és részvéte jeleül — Cseresnyés Albert és családja.

Tisztelet jeleül — Pallay Lajos és családja. Áldott felejthetetlen feleségemnek — Kazi. Szeretett Mili néniék — Nina és Mariska. Mélyen szomorodott testvéreid — Teri és Etelka.

Hálás szívünk szomorú — Ella, Ernő és Kálmán,

Mili néniéknek — Józsi és Anna. Szeretett jeleül — Mészáros család. Imre és Aranka.

A diszes temetést Veiszlovits A. és fia első nagyváradai temetkezési intézete kiváló pontossággal rendezte.

* **Gyilkosság az erdőn.** Pojén község lakosait egy véres gyilkossági eset tartja izgalomban, melynek Petresku János híres orvvadász esett áldozatul. Petresku ugyanis e hó 25-én Muresku Tódor orvvadász társával kiment az erdőbe őzre vadászni. Az erdőben elváltak egymástól, hogy külön-külön kémleljék ki az őz-csordák tanyáját. A két orvvadász majdnem

egy időben pillantott meg egy őzet, amit aztán Muresku czélba is vett és rálőtt. A lövés azonban nem volt halálos, mert a megsebzett őz futásnak eredt s éppen abba az irányba futott, ahol Petresku állott. Petresku, amint az őz közelébe ért, czélba vette s halálos sebet ejtett a vadon, mely a lövés után fölbukott. Petresku örömmel szemlélte a vadat, mikor odaérkezett Muresku s magának követelte az elesett vadat, mit azonban Petresku nem akart átengedni. Ebből civakodás, majd verekezés lett a két vadász között, aminek azután az lett a vége, hogy Petresku földhöz vágta társát, mire Muresku fölkapta fegyverét s a golyóval töltött fegyvert rástűtötte Petreskura, kit a golyó mellbe talált. Muresku ekkor rémült meg borzasztó cselekményétől; haza futott s Petresku családját úgy értesítette, hogy esés közben fegyvere elsült s a lövés Petreskut véletlenül találta. Mikor a család a szerencsétlenség színhelyére ért, még eszméletlenül volt és elmondta, hogy mi történt. Haza szállították, de még azon éjjel meghalt. A csendőrség s gyilkost, ki töredelmes vallomást tett, elfogta.

* **A kenyér-hangverseny.** Ilyen czímmel vasárnap sétahangversenyt rendezett a helybeli izr. nőegylet, még pedig a nyilvánosság kizárásával, a mennyiben az előzetes hirdetésnél igénybe vették ugyan a lapokat, de a hangversenyre több lapot meg nem hívtak. Indiskréció lenne hát tőlünk bővebben foglalkoznunk vele: elég följegyeznünk emlékezet okáért.

* **Elítelt »hólapdas.«** Már kezdett lavinaszerűleg gurulni, de úgy látszik, nálunk majdnem csak azt üti el, aki ezt a lavinát elindította. A rendőrség a tilos »Hólapda« üzlet miatt egy pancsovai ügynököt 300 korona bírságra (vagy 15 napi elzárásra) ítélte el.

Véres kenyérkiosztás.

Nagy botrány történt a vasárnapi »ingyen kenyér« kiosztásán a »Velencei Népkör« előtt. Ünneppal levén, természetesen a szegények gárdája még jobban felszaporodott, mint egyébkor s nem egy éhező volt kénytelen távozni a nélkül, hogy legalább puha cipőt ehetett volna a vasárnap szent napján.

Ilyen sorű érte azokat is, akik czédula nélkül jelentkeztek. Ezen elutasítottak egy némelyike zokon vette a személyválogatást, mert nem volt tudomása ezen ellenőri intézkedés felől és zugolódva várta, hogy a kiosztás végén majd rá kerül a sor.

A feladatát dr. Bulyovszky Józsefnével élén naponta nagy emberszeretettel végző kiosztó bizottság kétségkívül eligazította volna az ilyen kenyér nélkül maradtak baját, de hát mivel mutatnák ki »virtus«-ukat akkor azok a rendőrök, akik a kiosztáshoz a rend főtartása végett ki vannak vezényelve. Ezek minden humanitás kigunyolásával belekapaszkodtak a rongyos emberbe és kidobták őt az utcára.

Ez rövidebb vége a dolognak és sokkal radikálisabb. A szegény embernek erre az elbánsásra eszébe jutott Krisztus mondása: »Aki téged kövel hajigál, kenyérrel dob vissza« s minthogy kenyér helyett ütlegeket kapott, Krisztus tételének ezen fordított alkalmazása ellen felszólt. Több se kellett a hatalom két szál emberének. Elvonszolták a rongyos embert a »Népkör« elől s minthogy az épületes lármára óriási nép verődött össze s annak szemé látára nem merték brutális bosszujokat kitölteni, áldozatukat a szomszéd ház kapuján bedobva egy sarokba hurczolták s elkezdődött a tortúra.

Tandi nevű rendőrtizedes azon a czimen, hogy az áldozat zsebében egy kő volt, két kézzel összeszorította a torkát és elkezdte fojtogatni, úgy, hogy a szájalomra méltó embernek az egész nyelve kilógott. Azután elövette a több

mint egy kilónyi követ és úgy összeverte vele a hátát, hogy majd beszakadt, a szegény már ordítani sem tudott kinjában.

A dühöngő rendőrt annyira elragadta a heve, hogy csak az udvarra betódult emberek és saját társának beavatkozása — aki egész korrektil viselte magát — akadályozták meg az állatias kinzás folytatásában. A szegény elalélt embert aztán nagy triumfussal s az egész utca népének megbotrározása közt bekisérték a velencei városházára.

A rendőri verekedés annál nagyobb viszatetszést kellett, mert már azelőtt is beszakította a fejét az egyik rendőr egy tolakodó csavargónak, ahogy ők a szegény embert nevezik.

Ha már szemtanuk előtt is ilyen brutálításra képes ragadtatni magát egy rendőr, mi csoda inkvizitori kinzásnak lehetett még az illető kitéve a rendőr laktanyán, a hová őt bekisérték? És milyen modorral birhatnak vajjon a közrendőrök, midőn egy tizedes — a ki nem is paraszt ember s házzal bir Velenczén — ilyen vérlázító dolgot képes elkövetni.

Reméljük, az ingyen kenyér adományozását eszközölő bizottság nem azonosítja magát közegeivel s tiltakozik az ellen, hogy a saját intencziói szerint bánnak el így a szegényekkel; a kik a társadalom könyöradományára szorulnak, mert az ilyen eljárás kompromittálja az egész szegényügyi akciót s előbb-utóbb odavezet, hogy az áldásos ingyen kenyér kiosztás az emberbaráti szeretet nemes eszméjének paródiájává sülyed.

És végre is, ha az állatkinzás nincs megengedve, talán az emberkinzás még kevésbé? A vizsgálat folyik.

EGYESÜLETEK

A réti népkör közgyűlése. A nagyváradi réti népkör vasárnap délután 3 órakor tartotta meg évi közgyűlését Gábor János elnöklete alatt; a kör tagjai nagy számban voltak jelen.

Gábor János elnök a közgyűlést megnyitva köszönetet mond a tisztikarnak és a választmánynak mult évi eredményes működéséért s felkérte Magyary Jenő jegyzőt az évi jelentés felolvasására.

A jelentés szerint a mult évben a különösen kulturális szempontból fejtett ki nagy tevékenységet, de emellett áldozott a jótékonyaság oltárára is. Rendeztek felolvasásokat, megünneptették márczius 15-ét s lelkes ünnepélyvel emlékeztek meg a nemzet nagy fiáról Vörösmarty Mihályról s Karácsony ünnepén, a létesített segély alapból öt szegény gyermeket ruháztak fel teljesen. A körnek ez idő szerint 233 tagja van.

Az egylet vagyona, a kint levő követeléssel 2483 koronát tesz ki.

Az elterjesztett évi számadást egyhangulag elfogadták.

Ezután a megüresedett választmányi tagsági helyeket és a könyvtárnoki állást töltötték be.

Választmányi tagok lettek: Ifj. Markus János, Cseprega Miklós, Jochtmán József. Könyvtárnoknak megválasztották Homolcsák Antalt.

Az egylet bevétele volt 2885 kor. 23 fill.

Kiadás 2558 kor. Maradvány 327 kor. 23 fill. A közgyűlés végén dr. Thury Kálmán indítványára Gábor János elnöknek és tisztikarának a kör ügybuzgó, példás vezetéséért nagy lelkesedéssel köszönetet és bizalmat szavaztak.

Gábor János a maga és a tisztikar nevében meleg szavakban köszöntö meg a bizalmat és az ülést bezárta.

Az ülés az elnök lelkes éljenzése közben oszlott szét.

ZENE ES MŰVESZET.

A zeneiskola VI-ik hangversenye.

A kik a zeneiskola 6-ik, ez évben első hangversenyét vasárnap d. u. a Csarnokban végig hallgatták, azok jól eső érzéssel tapasztalták, hogy az iskola úgy anyagilag, de különösen erkölcsileg teljesen megizmosodott. Ma már olyan növendékei vannak a zeneiskolának, a kiket zenei tudásuk egy önálló s nem iskolai hangverseny bármely számának kitöltésére is bátran praedesztinál.

Különösen három növendék vált ki a sorból, akiket nem csupán a tanulás s a tanárok ügybuzgalma, de saját külön istenadta geniük tett azzá, a mik.

Ezek egyike Fényes Mártha, nevének sok híre lesz valamikor, fényesebb; gyönyörű technika, bámulatos műkezelés, a hangok tiszta üvegszengése s mély érzelem tették játékát elragadóvá. Először Beriot első hangversenyét játszta. Gyönyörűség volt nézni a mint a nehéz tétel igazán nehéz részleteit bámulatos egykedvűséggel s biztos öntudattal játszta végig. A hálás közönség tapsal honorálta a kis művésznőt, mire az ráadásul Hubaynak: Pusztai hangok című népdalát játszotta el különféle variációkban. Ez a hatodik hangverseny darab, amit a kis Mártha minden nehézség nélkül játszik s így egyáltalán nem bizarr az a terv, hogy a kis Mártát a jövő évben körútra viszik.

A mi a hegedűben Fényes Mártha, az a zongorában a kis Rafael Irma s a cimbalomban Balogh Rózsika. A kis Rafael Irma még oly kicsiny, hogy piczi kezével csak 5 hangot ér be, de azért zongorán már akármit eljátszik; s a »Sonnambula« című opera »Fantasie Brillante« tételének nehézségeit s a kis csepp leány zenei kvalitását csak hozzá értők tudják igazán mérlegelni.

Balogh Rózsika cimbalom játékával valóságos lázba hozta a közönséget, keze alatt lágyan olvadnak össze a hangok, s a dallamok gyönyörű színezése csakugyan azokat az érzelmeket keltik fel a hallgató lelkében, amelyek a költőt műve megírására inspirálták.

Zongora játékkal kiténtek még Réti Irén a Cserebogár variációival, Frantzei Gabriella, ki Gaal Ferencz igen nehéz »Rhapsodiájával« mesterileg küzdött meg és Szalay Stefike, ki Mendelssohn-ból játszott.

Hegedű játékkal kiváltak: Mauthner Jenő, ki Paganininek a fizikumot nagyon is próbára tevő »Moto Perpetuo« nehéz tételét játszotta mindvégig könnyedén és biztos hangtétellel; Steiner Emil, a ki »Repülj fecském« variálta. Úgyesen cimbalmoztak: Voszka Margit, Perl Szeréna és Steier Teréz.

A zeneiskola két buzgó tanárját föltetlen elismerés és dicséret illeti a nyújtott élvezetért. **Herncsírek** Istváné az érdem, ki a kezdőket bámulatos lelki erélylyel és türelemmel bevezeti a zene tág mezejére, **Vomácska** Józsefé a dicsőség, ki e tág mezőn illatos rózsát szerez velük.

A hangversenyt Vomácska bájos szóránádja zárta be, melyet 30 tagból álló zenekar adott elő.

A multkor a Csarnok bérlojét a világitás miatt kellett megintenni, most meg a czudar hideg miatt kell szólnunk; a teremben olyan éktelen hideg volt, hogy a gyermekek nem csak hogy nem tudtak játszani, de a közönség felgyűrt gallérokkal élvezte végig a hangversenyt, hogy rheumát ne kapjon; de ezért a »Notat« megint 80 koronáról állította ki s nem átalotta bele venni, hogy fűtésért és világitásért vette fel.

Igazságszolgáltatás.

Esküdtszéki főtárgyalás. Dekanyesden, egyik biharmegyei községben a mult év őszén egy parasztembert, **Lunkán** Tógyert megölve találták a mezőn. A gyilkosság első vetője **Szelezsán** Flóra volt, a ki tettét be is vallotta a tegnapi megkezdett esküdtszéki tárgyaláson, de tagadta azt, hogy a szándékosság meg lett volna tetteben.

Vallomása szerint a dolog úgy történt, hogy **Lunkán** Flórá a mezőn találta, a mint egy parasztagzával veszekedtek. — Ő közibük állott, hogy a civakodókat szétválassza, de **Szelezsán** Flóra nem akart engedni s a mint rángatózott, a **Lunkán** kezében levő késbe szaladt és oly súlyos sebesülést szenvedett, hogy néhány óra múlva meghalt.

A tegnapi tárgyalás folyamán még csak tanukihallgatások voltak, vád és védelemre valamin az itélethozatalra csak ma kerül a sor.

A braganzai herceg a törvényszék előtt. Tegnap folytatták **Ferencz József** braganzai herceg 40.000 koronás hamis váltója dolgában a tárgyalást. A vádlottak: **Varga Antal** és **Lukács Máttyás** tagadták a hamisítást s ezért szükségessé vált a herceg kihallgatása, de akadálya volt ennek az, hogy a parasztes királyi családból származik s így nem idézhető polgári bíróság elé. Ép ezért dr. **Bakonyi** elnök följött az igazságügyminiszterhez. Mielőtt azonban döntés történt, a herceg kijelentette, hogy igenis megjelenik a bíróság előtt.

Meg is jött a tegnapi tárgyalásra. Déli 12 óra után került rá a sor. A herceg, a ki huszárhadnagy Debreczenben, magas, nyulák szőke fiatal ember. Katonásan állt a törvényszék elé, sapkájával a kezében. Német nyelven hallgatták ki s a kérdéseket **Richter Antal** bíró intézte hozzá. Az első kérdésekre katonásan, rövidséggel csak annyit felelt: **Jawohl!**

— Ön Braganza **Ferencz József** herceg?
— Igen.
— Vallomására meg fogjuk esketni királyi fenségedet.

— Igen.
— Ismeri a vádlottakat?
— Igen.
— Ismeri ezt a váltót? — Igen.
— Hol irta alá? — **Kolozsvárott** a szállodában.

— Ki hozta a blankettát? — **Lukács**,
— Kinek a lakásán? — **Vargáékén**, mivel én privát házban voltam szállva.
— Mennyiről szólt a váltó? — **Akkor** csak 4000 koronáról.

— És mennyit kapott királyi fenséged?
— 2000 koronát, a fele abból neki maradt.

Vaisz védő magyarul akarja kérdezni, de a herceg kijelenti, hogy csak németül ért.

Visontai: Mikor fektűt le az nap?
Elnök: Csak konkrét kérdéseket enged meg.

A herceg elodaja, hogy csak később lett a váltó negyvenezerre kikorrigálva.

Elnök: Konstatálja, hogy egy irás, egyforma tintával van írva a váltó.

Ferencz József: Kérem, a váltóval együtt a tintát is elvihette **Varga** és kikorrigáltatták.

A tárgyalást ma folytatják.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: 47. cikk (Paulayné vendégjátéka).

Szerda: Orfeusz a pokolban.

Csütörtök: BALEK (elsőszőr).

Péntek: BALEK.

Szombat) d. u. Görög rabszolga.

) este Aranykakas (elsőszőr).

Vasárnap) d. u. A halász szeretője.

) este Aranykakas.

A BALEK bemutatója. A Magyar Színház nagy sikereket ért kasszadarabjának: a **Baleknek** csütörtökön lesz a bemutatója színházunkban. A pompás, vig zenéjű operett az egész énekes személyzetet foglalkoztatja.

Hamlet.

— Mándoky Béla búcsúja. —

Utolsó felvonás . . .

Még egyszer visszatér az ősz színész eddigi diadalainak színterére. Meglátogatja a városokat, a hol a kezdőt buzditották, az ereje delén levő művészt ünnepezték s most, mikor az ősz dere megütö fejt, a színészet érdemes katonája előtt meghajolnak. Szép, meghatóan szép jelenet ez is, csak az ne jutna az embernek eszébe, hogy utolsó felvonás.

Elnéztem tegnap Mándoky játékát. Néztem, mondom, inkább mintsem hallgattam, mert többet nyújtott a szemnek, mint a fülnek. Elnéztem azokat a mesteri mozdulatokat, azt az imponáló és mégis természetes játékot s szinte kételkedni kezdtem: hát igazán búcsúelőadás ez? Hát csakugyan megválni akar ez a művész a színpadtól, a ki hatvan év terhével, 40 színpadi év dicsőségével vállain ilyen könnyedén birkózik meg Hamlettel?

Mert a mi játékát illeti, az kifogástalanul művészi volt, az elragadott mindenkit. Felvonások végén egyre lámpák elé hívták, egy felvonásközt pedig egészen kitöltött a taps, azonfelül belépésekor két hatalmas babérkoszorúval lepték meg. S ez az imponáló játék megmaradt végig, sőt végül még nyert erőben; mire a búcsúzás? . . . De ekkor figyelni kezdtem a halkuló hangra . . . ah, valóban utolsó felvonás!

De azért nem volt fájó a búcsú. Olyan volt, mint egy őszi nap délutánja, mikor a hegyek közé hajló nap aranyba borítja a tájat. Mándoky Bélára is visszasugárzott a régi dicsőség, aranyba vonta búcsúfelléptét; jó lesz erre visszaemlékeznie a nyugalom éveiben, a téli estéken.

Meg volt hatva az ősz művész is a fogadtatástól; s mikor utolsó felvonás után zajosan hívták újra a lámpák elé, következő szavakkal búcsúzott el tőlünk:

»Nagyvárad lelkes közönsége! Köszönöm ezt a fogadtatást. Nagyvárad közönsége a multban is nagylelkű volt és a jelenben is az, megmutatta ezt most velem érdemlennel szemben. Ez volt, ez volt életem legszebb napja!«

Igen, az ősz legszebb napja, a mikor még egyszer teljes fényben ragyog rá vissza a színész éltető napsugara: a közönség elismerése.

A többi szerepiő mind igyekezett Mándoky búcsúfelléptének sikerét minél teljesebbé tenni. Nyáray kitűnően eltalálta a sirásos humorosan filozofáló kedélyhangulatát; a karzat azonban rontott sikerén, mikor minden közömbös mozdulatára is zajosan derült (nem tuzás!) E. Kovács Mariska Opheliájában kevesebb siránkozást szerettünk volna látni; az a tul hangos siránkozás sehogy sem áll jól neki. Egyébként jó volt. Kitűnően volt maszkírozva Bognár (Hamlet atyja.) A színészkirályi pár szerepében pedig Szarvasi Sándor és Balázs Olga tűntek ki; Szarvasi nagy szavalati száma különösen igen sikerült nyiltszinen tapsot aratott. Sikert jegyezhetünk fel Deésiről (Laertes) és Gálthyról (Horatio) is. A többi szerep Peterdy, Somogyiné, Madas Pista, Kohári Pál és id. Sággy kezében volt. A diszletek közt szerettünk volna valamit látni, a mi dán vagy skandináv vagy legalább ó-német jellegű lett volna, — hanem persze belátjuk, hogy ez nem fizetné ki magát. De a jelmezeknek talán még sem kelletne ugyanazoknak lennie, mint Learben, Othelóban vagy Hunyady Lászlóban? K. A.

A mai előadás. Ma, kedden Paulayné Adorján Berta vendégjátékával Belet régi nagy-hírű színműve a 47-ik cikk kerül előadásra. A vendégművész a darab női főszerepét Corát játssza a többi főszerepek Somogyi Károlyné, Szohner Olga, E. Kovács Mariska, Balla, Könyves, Szarvasi, Bérczi, Peterdy, Bognár, Szilágyi, Dézsi, id. Sággy kezében vannak. A darabot Somogyi igazgató rendezi.

Orfeusz a pokolban. Igen érdekes repiz jut szerdán a közönség elé. Offenbach mester legnagyobb zenei alkotása, az *Orfeusz a pokolban* című nagy operett a melyet a nagyvárad színpadon esztendő hosszu sora óta nem láttunk. A zenei szépségekben oly gazdag, gyönyörű operett betanulása már hetek óta ad gondot az énekes ensemblének, mely lelkesen készül a nagyérdékű repizre. Az operett női főszerepét *Orley* Flóra játssza, a többi jelentős szerep Forrai Ferike, Lányi Edit, Székely Anna, Nyáray, Pintér, Perényi, Bérczi, Szilágyi és Fűredi közt oszlanak meg.

Pintér Imre darabja. Pintér Imre, a színház kedvelt baritonistája szellemes, mulattató bohózatot írt, melyet a Szigligeti-színház igazgatója elfogadott előadásra. A bohózatban kitűnő szerepei vannak a drámai személyzet első erőinek.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 106.

Idénybér. 104 sz.

Nagyváradon, kedden, 1901. jan. 29-én

47-ik cikk.

Dráma.

S Z E M É L Y E K :

De Rives gróf	— — — —	Bognár János
De Combes Pál orvos	— — — —	Szilágyi Dezső
Gerard György	— — — —	Könyves Jenő
Delille	— — — —	Peterdy Sándor
Mazilier	— — — —	Balla Kálmán
Potain	— — — —	Bérczi Gyula
De Mezin	— — — —	Deésy Alfréd
Lauristot	— — — —	Szarvasi Sándor
Córa	— — — —	P. Adorján Berta
Marcelle	— — — —	E. Kovács Mariska

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap szerdán, január 30-án

Orfeusz az alvilágban.

Operette.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTÁR.

Február 1. Önkéntesek bálja.
 Február 1. Tüzér-altisztek bálja a Zöldfában.
 Február 2. Állami alkalmazottak táncvizsgálma a Zöldfában.
 Február 3. Fodrászok mulatsága.
 Február. 3 A Kath. Kör bálja.
 Február 3. Év. ref. egyházközösség bálja.
 Február 9. Postás bál. (Zöldfa.)
 Február 10. A nagyvárad nyomdászok táncszestélye a Sasban.
 Február. 10 A munkás betegsegélyző egyesület mulatsága a Zöldfában.
 Február 16. Tiszti estély a Ker. Csarnokban.
 Febr. 17. Tüzöltő bál a Sasban.

TA VIRATOK.

A vidéki színészet rendezése.

Budapest, jan 28. (Saját tnd. táv.) A vidéki színészet rendezése ügyében az ankett által küldött bizottság ma tanácskozott, melyben elhatároztak, hogy a vidéki színészet rendezését fogják ajánlani a kormánynak. Százezer forintot fognak kérni, melyből 10.000 az egyesület javára, 5.000 a városoknak, 10.000 a nemzeti, 10.000 a pozsonyi a többi pedig a vándor színészet javára lenne fordítandó.

Szapáry gróf a kath. autonomiáról.

Budapest, jan. 28. Szapáry Gyula grófa következő levelet intézte Ugron Gábor orsz. képviselőhöz:

Tisztelt képviselő ur! Vettem folyó hó 24-én kelt levelét, a melyben a kath. autonomia szervezésére kiküldött 27-es bizottság összehívását szorgalmazza és kérdést intéz az autonomia ügyének jelen állása iránt. Ennek folytán tisztelettel értesitem, hogy a 12-es bizottság június hó folyamán tartott ülésében egy háromtagu bizottságot küldött ki, hogy a kongresszus tárgyalásának figyelembevételével az érdekelt tényezőkkel tárgyalásokat folytasson. Ezen három tagu bizottság első sorban a vallás- és közoktatásügyi minisztert kereste meg ez ügyben, hogy a kiküldött három tagot szóbeli értekezletre hívja meg. Ezen értekezlet megtartására késznek nyilatkozott a miniszter ur, de tekintettel a nyári szünetre csak október elejére helyezte kilátásba ezen szóbeli értekezést. Elérkezvén az általa jelzett határidő, október hó első felében megsürgtettem ezen tárgyalást, azonban a miniszter csak január 4-ére hívta meg a kiküldött három tagot. Az ezen alkalommal a miniszter által tett nyilatkozat feljegyzését csak január 19-én vettem kézhez. A hármass bizottság ezzel feladatát befejezettek nem tartván, felkérte a püspöki kar három kiküldöttjét, hogy ezen tanácskozmány már most velök legyen folytatható s a püspöki kar kiküldöttjei és a 12-es bizottság kiküldöttjei közös értekezlete f. hó 30-án fog megtartatni. Ezen értekezlet megtartása után nem fogok késni a 12-es bizottságot összehívni, hogy a három kiküldött ezen bizottságnak és ennek utján a 27-es bizottságnak eljárásáról referáljon.

Az ügy ezen állását tisztelt képviselő urnak előadván, maradok tisztelettel híve: Budapest, 1901. január 26. Gróf Szapáry Gyula. (M. T. I.)

Vilmos születésnapja.

Bécs, január 28. Goluchowsky gróf közös külügyminiszter tegnap személyesen gratulált a német császár születésnapja alkalmából. (M. T. I.)

Botrány Csongrádon.

Csongrád, jan. 28. (Saját tud. táv.) Hegyi plebánost a vizsgálóbíró kétszer megidézte. Izgatás vádja miatt akarta kihallgatni. Hegyi nem ment fel az idézésre. A vizsgáló bíró erre három rendőrt küldött érte, kik mert Hegyi őket követni nem akarta, megragadták és dula-kodva végig hurczolták a piaczon és a vizsgáló bíró elé állították. Az ügy nagy izgalmat keltett város szerte. A néppárti körökben ez ügy miatt támadást fognak intézni a kormány ellen.

Meglopott miniszter.

Budapest, január 28. (Saj. tud. táv.) Gyulai Perzsián Endre, egy uri család elzüllött sarja ma Darányi miniszter kabátját ellopta. A tolvajt elfogták.

Visszautasított becsület-rend.

Páris, jan. 28. Chapon nizzai püspök a politikai viszonyokra hivatkozva visszautasította a becsület-rend lovag-keresztjét a melyet Waldeck-Rousseau miniszterelnök neki adományozott. (M. T. I.)

A császár kutja.

Konstantinápoly, január 28. A német császár kutjának tegnap végbement leleplezése után Marschall báró német nagykövet beszédet mondott, a melyben kiemelte, hogy a kut a hála és barátság emléke, a melyet a szultánnak a császár és a császárné iránt tanusított vendégszeretete örök emlékére állítottak. Azok az érzelmek, a melyek a császári barátság, tartóság és maradandók, mint e kut márványa, tiszták és mocsoktalanok, mint e kut vize. Ez a törhetetlen barátság biztosítéka a békének és a népek boldogságának. A nagykövet beszédére Tevfik basa külügyminiszter válaszolt, a ki a két állam barátságos viszonyára utalt. Ez a kut — mondotta egyebek között — újabb bizonyossága ennek és a szultán boldog, hogy fölvatása a német császár nevenapján mehetett végbe (M. T. I.)

A búr háború befejezése.

Budapest, jan. 28. (Saját tud. táv.) Mint Londonból táviratozzák, Viktória angol királynő halálos ágyán azon óhajának adott kifejezést, hogy a búrok ellen folytatott hadjáratot minél előbb befejezzék. Ezen nyilatkozattételnél Vilmos császár is jelen volt, ki megígérte, hogy a közvetítői szerepet elvállalja.

Kitshenert elfogták.

Budapest, jan. 28. (Saját tud. táv.) A »Hamburger Zeitung« értesülése szerint a búrok elfogták Kitschenert. A hír aligha igaz.

REGÉNY-CSARNOK

S i b i l l a .

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

16.

Mindketten utána néztek. Mily bájos, gondolatá Joachim de nem mondta ki.

Az öreg Blum buskomoly volt, mi nála ritkán fordult elő.

— Egyik hullámról a másikra, mondá fájdalmasan. Ami nektek fél életnek tetszik, nekem egy nap. Ha jön a hullám, mely magával visz és virágot egyedül hagyja a parton, mi lesz belőle?

— Miért engedi át magát ily szomorú gondolatoknak Blum apó? Egészséges, életerős, sok évig velünk lesz még.

— Talán, talán nem is. Ha hirtelen jönne Joachim, nincs más támasza mint te.

Ez oly természetes volt. Joachim hallgatott.

— Neki jobb volna, ha nem sokára bekövetkeznék, folytatta az öreg. Nem jó a fiatal növényt későn tölteni át idegen földbe — s másképp lesz — nagyon másképp.

Joachim még mindig hallgatott. Az öreg nem is várt feleletet, rövid szünet után ismét felvette a beszéd fonalát.

— Ha már a tárgyra tértünk, szeretném ma este veled elvégezni. Nem tudom hogy, de a kis tanulóból barátom lettél, kibem bizom és hiszek erősen. Igen, más ember lesz belőled,

mint az öreg Blum Gothold zenészből, de azért tiszteletben fogod tartani nemde?

— Senkit sem tisztelek és szeretek úgy, mint Blum apót, még apámat sem.

Az öreg felállt, kinyitotta a régi diófa-szekrényt, melyet a nagyságos asszonytól örökölt.

— Nézz ide Joachim, eme részben vannak az irományok, melyekre Sibillának szüksege lesz. Itt mellette fekszik a levél teljesen megzimezve és lepecsételve. Ezt halálom után add azonnal postára; ajánlva, mert nagyon fontos.

A papirokat őrizd, míg válasz jön. A többi majd abból következik. Ez alatt kérd meg anyádat az én nevében, tegye meg a szívességet, fogadja pár hétre magához a gyermeket. Várj Joachim, folytatta megváltozott lágy hangon, még szóval sohasem mondtam anyádnak köszönetet azért, mit nekem és a gyermeknek tett. Az Isten áldja meg érte. Mondd meg neki ha már nem leszek. Ő a legjobb asszony, kit valaha ismertem. De ugy-e a levélről gondoskodol?

— Bizonyára Blum apó. Nem tudtam, hogy vannak rokonai. Nem beszélt róluk soha.

— És csak most az egyszer teszem, hogy tudjad, ki volt az öreg ember, kinek megmenttetted életét s azóta mindennap érintkezett vele.

Blum Gotholdot, csak ezen csendes parton ismerik. A név, mely születésénél fogva az enyém, melyet távol hazámban viseltem, főnémes hangzású. Önkényű játszottam el, mert nem tudtam ellenállani a vágyak, mely a művész pályára vonzott. Művészi nevem híres volt egy ideig mint tündöklő csillag ragyogott, a halottnak hitt hegedű művészt tisztelet és dics, hír követte, mialatt ő szép nyugalmas alkonyt élt unokájával Blum Gothold néven partotokon.

Joachim szótlan volt a meglepetéstől.

— S mi semmit nem sejtettünk erről! — kiáltott fel.

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

A Polgári Takarékpénztár közgyűlése.

A Polgári Takarékpénztár e hó 27-én délelőtt 11 órakor tartotta meg évi közgyűlését.

Jelen voltak: Sarkadi Tihamér, Rothmann Jakab, Weisz Izidor, Hann Lajos, dr. Péchy Károly, Deutsch Simon, Berger Gyula, Mezey Odön, Hering Sándor, Darvassy Lajos, dr. Kiss Döme, Alexander Lajos, Weiszlovits Lajos, dr. Munk Béla, Sas Ede, Munk Jakab, Brüder Jenő, Perlesz József, Polgár Gyula, Róth József, Neumann Zsigmond, dr. Sipos Árpád, Neumann Gábor, Kurgstein Izidor, Stern Mózes, Nagy György, Weisz Zsigmond, Weimann Jenő, dr. Weisz Márton, Laendler Ferencz, Glatz Antal, Fehérvári Dezső, Weisz József, Weisz Károly, dr. Moskovits Miklós, Szalai József, Schönberg Armin, ifj. Kohn Sámuel, Bleyer Kálmán, Grünberger Izsó, Mandl Adolf, Mittheiller Ede, dr. Grósz Menyhért, Weiman Béla, Szilády Ernő, Berger Lajos, Schöuberger A. Armin, Munk Mór.

A közgyűlés az összes előterjesztett indítványokat ugyiszintén a betérjesztett jelentéseket elfogadta.

A felügyelő-bizottságba egyhangulag beválasztottak: Darvassy Lajos, dr. Grósz Menyhért, dr. Kiss Döme, dr. Munk Béla, dr. Weisz Márton.

A következő választmányi tagok lettek szavazás után beválasztva: Dr. Berger Ignacz, Berger Gyula, Glatz Antal, Kugler Albert, dr. Kuriánder Ede, Krugstein Izidor, Mandl Adolf, Munk Jakab.

A Gazdasági és Iparbank múlt évi működése. A Gazdasági és Iparbank igazgatósága dr. Beöthy László elnöklété alatt tartott ülésében megállapította az 1900. évi mérleget. Az összes leírások után mutatkozó **tiszta nyeresemény 70.177 kor. 49 fill.** A tartalékalapok bőséges javadalmazása mellett részvényenkint **20 koronát** fizet osztalék gyanánt, vagyis két koronával többet az előző évinél. Hogy a közönség mily nagy bizalommal viseltetik ezen immár tíz év óta fennálló intézet iránt, leg-

jobbán bizonyítja azon körülmény, hogy takarékbetéteinek állaga évről-évre növekszik és már négy millió koronára rug. A közgyűlés február hé 17-ikére van kitűzve.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, január 28.

Oszták bitel	664.75
Magyar hitel	669.75
Államvasút	668.—
Rimamurányi	461.50
Magyar jelzálog	483.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Haláriidők.

Budapest, január 28.

Buza októberre	7.69
Buza áprilisra	7.55
Tengeri	5.08
Rozs ápr.	7.34
Zab ápr.	6.08
Káposzta, reposs, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. január 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	117.25
Magyar koronajárdék	92.90
Magyar vasúti kölesön aranyban 2 1/2%	120.—
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.75
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcsön	165.50
Tiszaszabályozás s zezedi sorsjegyek kölesön	140.—
Oszták járdék papírban	98.15
Oszták járdék ezüstben	98.—
Oszták járdék aranyban	117.25
Oszták korona járdék	98.25
Oszták államsorsjegyek	136.75
Oszták magyar bank részvény	17.02
Magyar hitelbankrészvény	670.50
Oszták hitelintézet részvény	667.—
Párisi vista	95.75
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.16
Németbirodalmi márka	117.55
London vista	240.65
20 márkás arany	28.52

NYILTÉR.

BURMESTER VILLY

hegedűművész

és

Diossyné Handel Berta

a m. kir. Operaház tagja

egyetlen

hangversenye

a Fekete Sas nagytermében

február hó 1-én este

fél 8 órakor.

Jegyek kiválthatók: Neumann M.-nél
Kishid-fő.

Helyárok: Körszék 3 forint,
Támlásszék 2 forint, Zártszék
1 frt 50 kr., Földszinti álló-
hely 1 frt, Karzat 50 kr.

Dr. VUCSKICS GYULA.

A

„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6 >

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkesi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megíérték }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betürendes mutatója.
Jegysek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levelboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok. 3 korona.

Szent Halmok. 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvéllal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi é mindennemű vilgái nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkesi hivatalok számára főhátóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levelboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.